

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

 Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КУРС ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА”**

“Фортепіано”

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність – В5 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Курс підготовки сучасного педагога» спеціалізації «Фортепіано» входить до циклу «Нормативні навчальні дисципліни». Курс спрямовано на формування комплексу теоретичних знань та практичних умінь у сфері методики викладання гри на фортепіано. Особлива увага приділяється розширенню методико-виконавського кругозору та збагаченню музичного мислення, що є основою для ефективної педагогічної роботи.

Дисципліна охоплює ключові питання педагогічної майстерності, психології музичного навчання та сучасних підходів до організації індивідуальних занять. Курс також вивчає особливості інтерпретації музичних творів у навчальному процесі. Засвоєння матеріалу забезпечує професійну підготовку студентів до ефективної викладацької діяльності в мистецьких закладах освіти початкового рівня.

КОМПЕТЕНТНОСТІ.

У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ (ІК)

-Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК):

ЗК 6 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними формами;

ЗК 8 - Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (СК):

СК 1 - Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності;

СК 4 - Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва;

СК 5 - Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності;

СК 6 - Здатність передавати знання, застосовувати професійні та педагогічні методи, підходи, технології, знання вікової психології в умовах роботи з аматорським колективом та/або в педагогічній діяльності на рівні початкової мистецької освіти (відповідно до освітньо-професійної програми);

СК 8 - Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9 - Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності;

СК 10 - Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності;

СК 13 - Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/ організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки;

СК 14 - Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 9, Курси III—IV, Семестри V — VIII, загальний обсяг — 270 годин, з них аудиторних — 176 годин, самостійних — 94 години. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 7, Курси II — III, Семестри III — VI, загальний обсяг — 210 годин, з них аудиторних — 176 години, самостійних — 34 годин.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Курс підготовки сучасного педагога» є формування у здобувачів вищої освіти системні знання про сучасні педагогічні принципи, методи та технології в галузі музичної освіти. Курс має на меті допомогти студентам усвідомити роль педагога-музиканта в сучасному освітньому просторі, а також набути практичних навичок, необхідних для успішної викладацької діяльності. Основна увага приділяється формуванню професійних компетентностей, зокрема вмінню адаптувати класичні методики до потреб сучасної молоді, використовувати цифрові технології в навчанні та розвивати індивідуальні здібності кожного учня.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен вміти:

РН 9 - Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми);

РН 10 - Володіти методикою роботи з учнем, учнівським та/або аматорським колективом з урахуванням вікових особливостей учасників (відповідно до освітньо-професійної програми);

РН 11 - Підбирати навчальний/виконавський репертуар з урахуванням музичних здібностей та/або цілей навчання здобувачів початкової мистецької освіти та/або рівня аматорського колективу (відповідно до освітньо-професійної програми);

РН 12 - Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми);

РН 14 - Розробляти та документувати навчально-методичні/творчі матеріали, вести документацію, пов'язану з виконанням професійних обов'язків (відповідно до освітньо-професійної програми);

РН 16 - Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації;

РН 17 - Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Нормативна навчальна дисципліна «Курс підготовки сучасного педагога» вивчається з першого семестру третього (другого) курсу та є складовою частиною циклу професійної та практичної підготовки фахівців. Для її розуміння та набуття практичного досвіду необхідні знання, отримані на рівні початкової спеціалізованої музичної освіти, а саме — знання музичної термінології та базових закономірностей музичного мистецтва, володіння музичним інструментом, читання з листа нескладних творів, тощо.

Дисципліна допомагає розвивати системний, історичний, аналітично-ціннісний та послідовно-логічний підходи у вирішенні професійних завдань та пов'язана з такими дисциплінами, як «Фах», «Виконавська практика», «Педагогічна практика», «Історія музики», «Концертмейстерський клас», «Клас ансамблю», «Читка з листа», «Аналіз музичних творів», «Історія виконавських стилів» тощо.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Курс підготовки сучасного педагога» реалізується у вигляді практичних занять та самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти. Протягом періоду вивчення дисципліни «Курс підготовки сучасного педагога» застосовуються наступні напрямки роботи: творчість, аналіз нотного тексту, аналіз творів педагогічного репертуару.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Метод групового навчання; опрацювання дискусійних питань; метод жанрово-стильового аналізу; методи слухової атрибуції; сенсорно-моторний метод; репродуктивний метод.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ до вивчення дисципліни

Мета та цілі початкової музичної освіти. Сфери потреб (світоглядні та професійні). Механізм музичної освіти через знання та практичне втілення.

Тема 2. Особистісна підготовка викладача до професійної діяльності.

Роль педагога у житті дитини. Процес виховання особистості. Формування світогляду та здатності до розширення свідомості. Дуальність природи людини. Самоконтроль викладача як складова педагогічної майстерності. Поняття та прийоми саморегуляції. Метод HALT.

Тема 3. Чотири основні функції освіти, які втілюються шляхом їх синтезу.

Формування світогляду та здатності до розширення свідомості. Навчання та підготовка до подальшої професійної діяльності. Виховання морально-етичних якостей. Розвиток мислення і творчого потенціалу.

Тема 4. Виховання дисципліни, морально-етичних якостей.

Роль дисципліни у заняттях музикою. Мораль та моральність. Поняття етики. Практичне втілення цих якостей у життя учня.

Тема 5. Оцінка та самооцінювання

Необхідність безбального оцінювання, його основні принципи та особливості. Форми та прийоми безбального оцінювання. Поєднання якісної та кількісної складових оцінки.

Тема 6. Гігієна роботи викладача. Профілактика «професійного вигорання»

Поняття професійного вигорання та його причини. Перші симптоми. Профілактика за допомогою самоаналізу та фізичних вправ.

Тема 7. Розвиток музичної індустрії в Україні і місце викладача у ній. Огляд перспектив

Поняття музичної індустрії, її складових та взаємодії між ними. Перспективи розвитку учасників освітнього процесу у музичній індустрії

Тема 8. Зміст навчання.

Вибір програми концертного проекту з урахуванням перспективного плану учня. План роботи з твором. Визначення критеріїв та постановка завдань до них з урахуванням індивідуальної траєкторії розвитку учня. Підготовка та проведення концертного виступу (концертного проекту). Оцінювання контрольного виступу, рівень виконання завдань за всіма поставленими критеріями.

Тема 9. Методи підвищення якості музичної освіти за допомогою використання новітніх освітніх технологій.

Огляд новітніх освітніх технологій. Переваги та недоліки. Самопрезентація власної діяльності за допомогою соціальних мереж та інтернет-платформ.

Тема 10. Урок як форма організації діяльності учнів та викладачів

Критерії уроку. Види та форми уроків. Методика організації та проведення уроку.

Тема 11. Музичні здібності

Загальна характеристика. Музичний слух, почуття ритму, музична пам'ять, музично-виконавські здібності (музикальність).

Тема 12. Музичний слух

Види слуху. Зовнішній та внутрішній слух. Звуковисотний, мелодичний, динамічний, тембральний, поліфонічний, гармонічний види слуху. Діагностика та засоби розвитку.

Тема 13. Почуття ритму

Поняття ритму та метру. Діагностика почуття ритму. Засоби розвитку почуття ритму.

Тема 14. Музична пам'ять

Види музичної пам'яті. Основні принципи та механізми роботи пам'яті. Розвиток музичної пам'яті.

Тема 15. Музично-виконавські здібності

Поняття музикальності. Розвиток музикальності. Вплив фізичних та психічних особливостей людини на успіх виконавської діяльності.

Тема 16. Вікові особливості учнів

Психологічні та фізіологічні особливості учнів-дошкільнят, учнів молодшого шкільного віку, учнів перехідного (підліткового) періоду.

Тема 17. Період початкового навчання

Етапи, характеристика, особливості періоду початкового навчання.

Тема 18. Гігієна роботи піаніста

Засади правильної посадки за інструментом та організації ігрового апарату. Режим роботи піаніста.

Тема 19. Збірки вправ для початківців.

Ознайомлення з засадами початкового навчання. Вправи та репертуар.

Тема 20. Розвиток мислення та здатності до здійснення особистих творчих задумів.

Методичні здобутки Макарова для початкового етапу навчання. Структура учбово-виховного процесу. Схема духовного та інтелектуального розвитку дитини. Загальнорозвиваючі та творчі завдання. Розвиток бажання до сприйняття краси музики.

Тема 21. Методики для навчання дітей 1,5-6 років

Основні принципи навчання дошкільнят. Особливості функціонування фізичних та психічних процесів. Тривалість уроку. Форми роботи.

Тема 22. Засади репертуарної політики для всебічного розвитку музиканта

Знання педагогічного репертуару. Уміння складання перспективного плану учня.

Тема 23. Робота над фортепіанною технікою. Робота над гаммами, арпеджіо та акордами в ДМШ.

Загальне поняття техніки. Види фортепіанної техніки та засоби роботи над ними. Поняття фортепіанної позиції. Основні аплікатурні принципи гам, арпеджіо, акордів. Вимоги до виконання на різних рівнях навчання.

Тема 24. Робота над вправами.

Необхідність та вимоги до виконання вправ. Вправи на різні види техніки. Засоби виконання вправ. Характеристика збірок вправ відомих піаністів.

Тема 25. Методика читання нот «з листа»

Актуальність читання нот «з листа». Основні принципи читання нот «з листа». Огляд репертуару.

Тема 26. Етапи роботи над музичним твором

Пошук творчого задуму автора та створення концепції твору. Початковий етап вивчення твору. Аналіз форми твору. Якість використання засобів музичної виразності. Рівень виконавської майстерності. Передконцертна підготовка концертної програми. Уміння складання анотації до даного твору.

Тема 27. Засоби музичної виразності

Огляд основних засобів музичної виразності. Їх роль у розумінні та виконання музики.

Тема 28. Педаль, її види та принципи застосування

Вправи на педалізацію. Твори В.Гіллока для початкового етапу навчання педалізації.

Тема 29. Аплікатура, її види та особливості застосування

Еволюція аплікатурних стилів. Формування засад аплікатурних принципів у ДМШ.

Тема 30. Підготовка до концертного виступу

Проблема сценічного хвилювання. Способи подолання сценічного хвилювання. Вимоги до рівня виконуваної програми.

Тема 31. Педагогічні засади Г.Г.Нейгауза

Форма колективного уроку. Розуміння техніки, основні принципи та їх взаємодія. Робота над художнім образом.

Тема 32. Педагогіка відомих композиторів. Педагогічні засади Л.Бетховена

Робота над художнім образом. Новаторські винаходи Бетховена у виконавстві та педагогічній роботі.

Тема 33. Педагогічні засади К.Черні

Характеристика творчості К.Черні. Основні принципи педагогічної роботи К.Черні. Огляд відомих збірок етюдів.

Тема 34. Ф.Шопен - «Метода фортепіанної гри»

Природність техніки. Гнучкість зап'ястя. Робота над звуком. Педалізація. Свобода музичного мислення. Формула Шопена.

Тема 35. Педагогічні збірки для учнів відомих композиторів.

Р. Шуман - «Альбом для юнацтва»

Історія написання. Особливості музичної мови Р.Шумана. Характеристика та особливості роботи над п'єсами.

Тема 36. В.Косенко - «24 дитячі п'єси»

Історія створення. Особливості музичної мови В.Косенка. Робота над вибраними п'єсами.

Тема 37. Е.Гріг - «Ліричні п'єси»

Історія створення. Особливості музичної мови Е.Гріга. Робота над вибраними п'єсами (ор. 38, ор. 43, ор. 47, ор. 54, ор. 57, ор. 62, ор. 65, ор. 68, ор. 71, ор. 12.).

Тема 38. Л.Колодуб - «Альбом для дітей»

Історія написання. Особливості музичної мови Л.Колодуба. Характеристика та особливості роботи над п'єсами.

Тема 39. Синтезований курс з фаху у сучасній музичній освіті

Різноманітні підходи до вивчення музики: загальна та професійна освіта. Традиційний та сучасний підхід у початковому музичному вихованні.

Інтеграція новітніх технологій та мультидисциплінарних методик. Синтез дисциплін - фах, сольфеджіо, теорія музики, аналіз. Освітня модель, в котрій практика на інструменті та теоретичні знання викладаються не окремо, а пов'язано між собою та контекстно (вивчення структури та гармонія твору, осмислення музичної форми, розуміння ритмічної організації та інших елементів музики, інтонування - все це надає здобувачу глибинне розуміння музики, зростання музичної компетенції, формування музичного мислення тощо.

Тема 40. Характеристика та особливості біологічної та рівневої систем початкової музичної освіти

Біологічна модель музичної освіти: вікові особливості сприйняття музики, технічних можливостей здобувача; «плюси» та «мінуси» даної моделі. Рівнева модель музичного навчання: розподіл на рівні, які характеризуються конкретними вимогами, що дають можливість здобувачам здобути якісні навички та знання, вміння.

Тема 41. Характерні особливості та Аналіз синтезованого курсу з фаху у США

Розглядання структури навчальної системи Piano Adventures - як зразок поєднання фахової дисципліни та теорії музики. Книги lesson та theory - показують поєднання уроків гри на інструменті із читанням нот, теорією, розвитку слуху. Книги Technique та Performance - дають можливість розвинути техніку гри, етюди, музичні твори для виступів . Також погляд додаткових книг, де надаються допоміжні матеріали для закріплення теорія музики, читання нот та ритмів , інтервалів тощо.

Тема 42. Структура екзаменаційної музичної системи ABRSM

ABRSM - одна з найавторитетніших міжнародних систем музичної освіти та оцінювання. Рівнева система, екзамени, оцінювання. Тематичний розгляд рівнів, вимоги до екзамену.

Тема 43. Характеристика і аналіз початкової музичної школи Yamaha (Японія)

Yamaha music education system / Yamaha music school - структурована програма, яка поєднує музичну теорію, практику та творчість. Основні форми уроку: слухання та розпізнавання звуків, гра на інструменті/вокал, теорія музики, творчість, ансамблева гра. Аналіз та структура системи.

Тема 44. НСМО. Цілі. Задачі. Будова. Рівневі вимоги

НСМО - національна система музичної освіти (Україна). Розгляд практичної частини системи (синтезований підхід у навчанні музиці: поєднання фаху та теорії музики. Екзаменаційна система НСМО. Вимоги до рівнів, форми роботи, система оцінювання знань. Сертифікати. Характеристика здобувача для подальшого удосконалення навичок та вмінь .

Тема 45. Теорія множинного інтелекту Гарднера. Пояснення музичного матеріалу за допомогою різних типів інтелекту

Розгляд теорії множинного інтелекту Гарднера. Характеристика та особливості теорії. Інтеграція теорії множинного інтелекту у початкову музичну освіту. Способи подачі музичного матеріалу з урахуванням можливостей кожного з типу інтелекту: візуальний, слуховий, музичний, логіко-математичний, просторовий, вербальний, міжособистісний, особистісний, натуралістичний .

Тема 46. Розробка синтезованої навчальної програми з фаху (рівень 1-4)

Складання навчальної програми для спеціальності фортепіано.

Тема 47. Приклади вправ та методичні матеріали до синтезованого курсу з фаху для початкової музичної освіти

Розробка методичних рекомендацій. Створення робочих зошитів, книг, презентацій, методичного забезпечення. Пошук вправ для інтегрованого курсу.

Тема 48. Б.Барток - «Мікрокосмос»

Історія написання. Особливості музичної мови Б.Бартока. Новітній підхід до навчання піаністів.

Тема 49. М.Шмітц - «Jazz Parnass»

Особливості джазового напрямку музики. Застосування прийомів джазового мистецтва для всебічного розвитку піаніста.

Тема 50. Робота над педагогічним репертуаром. Робота над поліфонічними творами.

Види поліфонії. Робота над поліфонією у молодших класах ДМШ. Робота над імітаційною поліфонією у середніх класах ДМШ. Особливості роботи над поліфонічними творами у старших класах ДМШ.

Тема 51. Робота над творами малої форми

Види творів малої форми та їх місце у репертуарі. Робота над п'єсами у молодших класах ДМШ. Робота над кантиленними та віртуозними п'єсами у середніх класах ДМШ. Особливості роботи над розгорнутими п'єсами у старших класах ДМШ.

Тема 52. Робота над творами великої форми

Види творів великої форми та їх місце у репертуарі. Поняття епохи та стилістики класицизму. Робота над творами великої форми у молодших класах ДМШ. Робота над сонатами у середніх класах ДМШ. Особливості роботи над творами великої форми у старших класах ДМШ.

Тема 53. Робота над етюдами

Робота над етюдами у молодших класах ДМШ як необхідний етап закладання технічного базису. Робота над етюдами у середніх класах ДМШ як знайомство з основними видами техніки. Особливості роботи над творами етюдами у старших класах ДМШ і вдосконалення технічного розвитку учня.

Тема 54. Огляд новітнього педагогічного репертуару.

Твори сучасних українських та зарубіжних композиторів. Особливості стилістики, фактурного викладу та художніх завдань.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Вивчення дисципліни передбачає проведення поточного, семестрового та підсумкового контролю.

Поточний контроль включає до себе перевірку засвоєння матеріалу тем курсу згідно з тематичним планом шляхом усного опитування та виконання самостійних завдань.

Підсумковий контроль проводиться в останньому семестрі (у формі екзамену) в терміни, що встановлені навчальним планом.

Самостійна робота здобувачів освіти перевіряється практичним методом та реалізується під час перевірки письмових та усних завдань, передбачених у процесі вивчення тем.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Під час роботи над самостійними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин.

- Пропущені практичні заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання здобувачем освіти деяких завдань із наступною перевіркою за розкладом консультацій викладача.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Богданов П. О. Використання елементів ігрової терапії у фортепіанній педагогіці. Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки, (3), 2021. 123–128 с.
2. Василенко А. І. Особливості дистанційного навчання в класі фортепіано. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2020. 188–195 с.
3. Водоріз Г. А. Використання мультимедійних технологій на уроках фортепіано. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв, 2022. 45–52 с.
4. Данильченко О. В. Формування емоційного інтелекту учня в процесі інструментального навчання. Молодий вчений, 2023. 114–118 с.
5. Коробова Н. В. Розвиток креативного мислення у початківців-піаністів. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка. Педагогічні науки, 2021. 203–207 с.
6. Кравченко А. С. Проблеми та перспективи викладання інструментальної педагогіки в умовах реформування освіти. Український мистецтвознавчий дискурс, 2020. 29–35 с.
7. Макаренко О. С. Сучасні підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів музичних шкіл. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки, 2022. 167–171 с.
8. Макарова Л. К. Педагогічні принципи Г. Г. Нейгауза у сучасному фортепіанному мистецтві. Наукові записки Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2023. Т. 3. 110–121 с.
9. Ніколаєва Л. І. Роль педагога в адаптації учня до фортепіано в дошкільний період. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи, 2023. 89–94 с.
10. Онопрієнко О. О. Методика роботи над музичним твором: від аналізу до виконавської інтерпретації. Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Педагогіка, 2021. 76–80 с.
11. Пасічна Ю. М. Формування навичок імпровізації як елемент сучасної фортепіанної педагогіки. Збірник наукових праць НМАУ імені П. І. Чайковського, 2022. 213–219 с.
12. Соломонова О. Б. Асоціативне мислення як базовий принцип навчання в музичному закладі. Трансформація музичної освіти і культури: традиція і сучасність: збірник наукових праць, (6), 2020. 112–117 с.

13. Шевченко І. В. Особливості роботи з дітьми з різними типами сприйняття музики. Теорія і практика сучасної музичної педагогіки, (4), 2020. 145–151 с.
14. Яковенко В. А. Технології змішаного навчання у підготовці майбутнього музичного педагога. Педагогічний альманах, (58), 2023. 112–117 с.

Додаткова

1. Воробкевич Т. П. Методика викладання гри на фортепіано : підручник / Т. П. Воробкевич. — Львів : ЛДМА, 2001. — 244 с.
2. Гаркуша Л. І., Економова О. С. Виконавська інтерпретація музичних творів у структурі професійної підготовки майбутнього педагога-музиканта / Л. І. Гаркуша, О. С. Економова // Професійна мистецька освіта і художня культура : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. — К., 2016. — 520–528 с.
3. Касьяненко Л. Робота піаніста над фактурою : посібник з вивчення виконавської інтерпретації фактури фортепіанного твору / Л. Касьяненко. — Київ : НМАУ, 2003. — 168 с.
4. Кашкадамова Н. Б. Виконавська інтерпретація у фортепіанному мистецтві ХХ сторіччя : підручник / Н. Б. Кашкадамова. — Львів : Кінпатрі Лтд, 2014. — 344 с.
5. Кашкадамова Н. Б. Фортепіанне мистецтво України : історичні нариси / Н. Б. Кашкадамова. — Львів : Кінпатрі Лтд, 2017. — 616 с.
6. Кашкадамова Н. Б. Фортепіанне мистецтво Шопена : наук.-метод. нарис / Н. Б. Кашкадамова ; Вищий держ. муз. ін-т ім. М. Лисенка. — Тернопіль : СМП "Астон", 2000. — 80 с.
7. Ляшенко О. Д. Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору в професійній підготовці майбутніх учителів музики / О. Д. Ляшенко // Теорія і методика професійної освіти. — 2015. — № 1. — 45–52 с.
8. Методичні рекомендації з дисципліни «Методика викладання гри на фортепіано» : навч.-метод. матеріали. — Київ : НМАУ, 2010. — 56 с.
9. Наукові проблеми сучасного фортепіанного виконавства : зб. наук. статей / ред. кол. — Харків : ХНУМ ім. І. П. Котляревського, 2019. — 212 с.
10. Самостійна робота у фортепіанному класі : навч.-метод. матеріали / уклад. О. І. Тарасенко. — Київ : НМАУ, 2012. — 72 с.
11. Юцевич Ю. Музичний словник-довідник. Тернопіль, 2003. 404 с.
12. Agay D. (ed.) The Art of Teaching Piano : the classic guide & reference book for all piano teachers / ed. by D. Agay. — New York : Yorktown Music Press, 2004. — 519 p.
13. Baker-Jordan M. Practical Piano Pedagogy : the definitive text for piano teachers and pedagogy students / Martha Baker-Jordan. — London ; New York : Alfred ; Bloomfield, 2004. — 468 p.

14. Faber N., Faber R. Piano Adventures : Basic method (selected levels) / Nancy Faber, Randall Faber. — [S.l.] : Faber Piano Adventures, 2005–2019. Harnum J. The Practice of Practice : how to boost your music skills / Jonathan Harnum. — Chicago : Sol-Ut Press, 2014. — 332 p.
15. Jacobson J. M., Lancaster E. L. Professional Piano Teaching. Vol. 1 : Elementary levels — a comprehensive piano pedagogy textbook / Jeanine M. Jacobson, E. L. Lancaster. — Van Nuys, CA : Alfred Music, 2006. — 408 p.
16. Klingenstein B. G. The Independent Piano Teacher's Studio Handbook : everything you need to know for a successful teaching studio / Beth Gigante Klingenstein. — Milwaukee, WI : Hal Leonard, 2009. — 464 p.
17. Klickstein G. The Musician's Way : a guide to practice, performance, and wellness / Gerald Klickstein. — Oxford ; New York : Oxford University Press, 2009. — 320 p.
18. Uszler M., Gordon S., McBride Smith S. The Well-Tempered Keyboard Teacher / Marianne Uszler, Stewart Gordon, Scott McBride Smith. — 2nd ed. — Boston : Cengage Learning, 2000. — 408 p.
19. Williams A. The Piano Teacher's Survival Guide : inspiring teaching strategies, in-depth technical advice and imaginative ideas for piano teachers / Anthony Williams. — London : Faber Music, 2017. — 192 p.
20. Williamon A. (ed.) Musical Excellence : strategies and techniques to enhance performance / ed. Aaron Williamon. — Oxford : Oxford University Press, 2004. — 328 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Дніпровська академія музики [сайт]. — Режим доступу: <http://dk.dp.ua/> (дата звернення: 30.01.2024).
2. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАНУ [сайт]. — Режим доступу: <http://etnolog.org.ua/> (дата звернення: 14.02.2024).
3. Інститут проблем сучасного мистецтва [сайт]. — Режим доступу: <http://www.mari.kiev.ua/> (дата звернення: 27.03.2024).
4. Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка [сайт]. — Режим доступу: <https://lnma.edu.ua/> (дата звернення: 06.05.2024).
5. Національна академія мистецтв України [сайт]. — Режим доступу: <https://academyart.org.ua/> (дата звернення: 22.07.2024).
6. Національна музична академія України [сайт]. — Режим доступу: <https://knmau.com.ua/> (дата звернення: 19.04.2024).
7. Національна наукова бібліотека України імені В.І. Вернадського [сайт]. — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 11.06.2024).